

САНА ОЮЖ

ХАБЫАТ
1831 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№136—137 (7209—7210) © 1991 жыл, Сэтгэлийн 16 күнэ, Суббота © Санага 16 харчы

Сарсын—Тыа ха-
наайыстыбатын уонна
астыыр промышлен-
ность үлэһиттэрин
күнэ

Бырааһынньыгынан,
уйгу-бийаг уустара!

Хаһаайыстыбалар— сана кэрдиис кэмнэ

Бүгүн совхозтар дойдуну, республика олоһор улахан уларыһылар диирэр кэмнэригэр үлэһиттэр, РСФСР народнай депутаттары бэйэ сөһүгэр Россия Президентэ Борис Ельцин совхозтар структураларын төрдүттэн уларытарга, сана экономическай курсу ылынарга эһини киллэрдэ. Оттон Саха ССР Министрдарын Советта бу дьыл алтынны 25 күнүгэр совхозтарга быһаччы сыһыаннаах уураах ылыныт.

Уураахха эһиллэринэн, олох хаамытыта да нөрдөрөрүнөн, совхозтар тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оттор сүрүн структура быһытынан орчомдарын сүтөрдүлэр. Онон барыһа суох үлэһиттэр кэллэһи үс сылга производство кэмэтин улаатыннарбатах хаһаайыстыбалар бас билии форматын, структураларын көңүл өртүнэн уларыттын тэриһэллэрэ күүстүлэр. Сана структура өһиллэн, баарыгар оҕоһуларга субсидия. Билигин совхозтары кытта тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын огорон таһаарар көмө уонна бааһынай хаһаайыстыбалары, бааһынай секторы өһилтэ туһулаахтаах. Бааһынай хаһаайыстыбалары элбэтти соруга турар. Маннаха сөптөөх уураахтар табыстылар эрэри, олох туолууларын хааччылы механизма чуолкайа суох. Оройуонга 27 бааһынай хаһаайыстыба регистрациялана. Киһилэр огорон таһаарар бородууксуйалара оройуонга хаалар усулуобуйатын үөсөтүөхтөөһүн. Оттон сүөһүдөһүн оройуон совхозтарын суотугар буолбана, тастан өһиллэн, булуунуга туһаайылыахтаах. Саха ССР Министрдарын Советын инсталлаах уурааһынан бааһынай хаһаайыстыбалар республикатаагы ассоциацияларга Тыа хаһаайыстыбатын министрствотугар тусла отдел быһытынан киллэрдэ, иһин салайааччыта министри солбуйааччынан аманна. Онон бааһынай хаһаайыстыбалар сайдаларыгар кыһа бэрлэһит курдук. Ол эрэри билигин усулуобуйабытыгар итинник бытарыан үлэһит, биллэн турар, чөлүккүтэ суох буолуоҕа. Кураан дьылга ханна да тастан нөлө, көнүсөл суох буолуон сөп. Онон билигин Карл Маркс аатынан совхозка былааннаһыларын курдук, бөдөр коллективтарын хаһаайыстыба тэриһэр барыстаах дин саныбын.

Быһылты кыстык совхозтар ханна структураны ыдыааларыттан уонна ону төһө түрүөһүн быһаарыналларыт-

тин быһаччы тутулуостаах. Кылааһына-йа үлэһиттэр ортолоругар сөптөөх өйдөтөр үлэ барыахтаарын умнууоҕа.

Боччумнаах соруугунан рабочайдар хамнастарын үрдэти буолар. Билигин усулуобуйага совхозтар салайар аппараттары үлэһиттэрин хамнастара эрэ биллэрдик улаатта. Рабочайдар хамнастарын үс бүк үрдэтэргэ туһаанаах дьаһал баара. Ол кэмнэргэ төлөрүлүбүтэ. Биллэн турар, үбө-харчыта суох хамнаһы үрдэтпэккэ. Оттон совхозтар расчётнай счёттэригэр ол кыра. Того дьыстаах, сорохтор барыстарыттан туох да хаалбат тыа тутууга уталлар. Холобур, «Вахсы» нурдун дьовус совхоз быһыа бэйэтэ үбүнэн 1571 тыһ. солк. суоттар-таһаар үлэни былааннаһыта, ол иһингэр бюджет суотугар тутулуон сөптөөх кварталнай котельнайы эмнэ.

Мааһынай бас билии уонна общественнай бас билии дьин өйдөбүттэр уларыдылар. Ону умнуттаан тыа хаһаайыстыбатын управлениета өссө арды хас да субсидияһын өһөрбүтэ. Холобур, общественнай сүөһүнү көрүүгэ үлэһит иһин тиһибэттэһин, сүөһүнү мааһынай дьомго арендаһырга, атыылырга көңүллэһинтэ. 1992 сылга былааннаһын тасту уларыһыа. Холобур, бородууксуйа ханна да көрүүгэр тоскана уонна атылаһылар сана суох буолуоҕа. Батары, атылаһынан дьаарбананан, биржанан барыага. Эрдэттэн быһыллыбыт сана суох буолуоҕа. Санааны атылаааччы сакаасчыты кытта сөптөөх бөһөтө быһылга. Атылаааччы сакаасчыты бөһөтө булуу.

Совхозтар үүтү киһилэри 10 солк., мнах этин 60—84 солк. хортуонуну 7 солк., оғурсуну 24 солк. баттарар буолаахтарына эрэ билигин рынокка туруулаһахтары сөп. Онон 1992 сылга бородууксуйаны хайдах уонна төһө санаага атылаахтаах производствоны көгүтэр кыһа баарын хайы-үйэ чуолкайдыахтаахпыт.

Реформа төһө сөптөөхтүк барарыттан, ханна хайысха ылыларыттан хаһаайыстыбалар нэскиллэрэ түстөннө. Быһылты кыстык хаамытыга иһинтэн көнө быһаччы тутулуостаах буолуоҕа.

Көстөрүн курдук, тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ байаларын профессиональнай бырааһыныһыттарын ураты эһиллэтээх, уустук кэмнэ бэлэтиниллэр.

С. И. ЯКОВЛЕВ,
тыа хаһаайыстыбатын управлени-
тын начальнига.

Т. Кардашевская
фотота.

УСУЛУОБУЙАБЫТ ЫЛАРАХАН

«Чурапчы» совхоз Улахан Куөллээди бирисээдэтигэр производственай тутуулар ыһыллыбатахтара ыраатта. Онон билигин олус эргэ хотоннорго үлэһиттэр, механизация туһунан санаан дараны көрбөһүт. Техника арды-йах, автомашина дьин суох. Туттар уубутун Уһун Куөлтэн водовоз калы баһан бээрэр. Онон ыһырайдэрбитигэр күтүгэ бэрлэлэр 1 кг комбинормутун тынны уута булуһун сизэбит. Ол хайдах эрэ элбэх курдук буолан санаада астык. Хотонмуттар 180 ыһа-йы төрдүө буолан көрө-

бүт. Ол иһингэр бэйэм 31 төбөнү интенсивнай уттууга туруорабын. Оттон 37 жөлтөх туруктаахтары Дмитрий Трофимов аттыбытынаагы кыра хотонго буюбайдылар. Киһини билиһиттэн ордуга дьин—оһохтоох, онон сымлаас уулаах, комбинормутун иһин уута булуһун сизэрт. Иһинтэн ураты ыһырайдэрбитин кытта Н. В. Макарова уонна А. С. Платонова бодууе-таһаллар. Кыргыттарбыт сүөһү үлэһиттэр үөрүөх дьон, ол иһин киһилэртэн субсидияһыт элбэх.

Оһуут кыра эрэри, көрүүтэ тахсар буолан абырыһар. Ол тыһан баран үрэх сир ото олус элбэх таманнаах, таахтаах, оттон алаас киһин муоһунтаах. Онон олус хотуулууллар. Киһи, сарсыарда ону ыраастыбыт. Интенсивнай уотууга туруулаһахтарыга комбинормутунара—күтүгэ 2 кг. Атын ыһырайдэрбитин эрэ аһаһыттарыгар ордуу-тара ол.

Бүтүннүтээх аһаһыт дьэри хамнаһытын аһаһынан ылыбыт. Ону биһир төбөдө мйга 7 солк. быһаллар. Ол энэтэр сыл түмүгүнэн хайдах үлэһиттэригэр аһаһыт. Холобур, аһыт

Улахан Куөл аренай бирисээдэти сыйлыһыттары эһенота «Чурапчы» совхозка иһини көнө-көһө сылдыар. Бу Василий Прокопьевич Макаров салайар эһенота 216 сыйлыһаах, ситон 138-на биз. Сыйлыһыттар бу күнүгэр тосканага 16 тонна быстык ханчыстыба-лаах убаһа өһин туһаардылар.

Снимоктарга: сыйлыһыттар аһаһыттары салайааччыта В. П. Макаров аһаһытга туруу сылдыар.

Т. Кардашевская
фотота.

31 сылга сорохтор 3 түтү, сорохтор 5-тин тыһ солк. тыһиэ кыһытара. Онон билиһиэхэ дараны онуун улахан хамнас суох.

Саамай кыһыттары бонпуурослутуунан сүөһүн иһин тиһибэтэ буоллар. Хас да сыл устата урут бөдөһүтү сааһа барбыт дьоммутун кыһыттыт дараны, олохторун дьаһахтарын булуһмут, огостуммут дьон ээттөрү көбөһүтө ыраахана биллэр, оттон атын сиртэртэн иһинтэн орто кэлбэт, оһуоха киһилэри угуһар сөптөөх усулуобуйабыт дараны суох. Онон иһинтэн да тутууга суох. Бөһөтө дьаһанаммыт олохпутун огостууларбыт ордуу буолсу. Улаһыт хамнаһытын быһыт ханна ханна тыһинэһиттэн, бөһөтө таба хаһаайы-нахтаахтыһына урут быра-ыллыбыт участвытын чөлүгэр туһууһу туох аһа хамнаһыны сизэ-тиһиттэн сөп. Оһуоха хаһаайыстыба бары көрүүгүн төһө ыдыаарынан сыйыһаарыһытын маа-да. Иһини олохпут аһыттыт хайдах түстөрү бөһөтөһүтүн тутуулаах буолуоҕа.

Д. ТРОФИМОВ,
ыһырайдэрбитин кол-
лектив салайааччыта.

ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЯНЫ КЭМЧИЛЭЭН ТУТТУУ ТУҢУНАН

Электроэнергияны хааччактаах итиннэ системаларга авария тах-даннар электрическай уотунан сы-лар прибордарын ити ыһыллы-быт кэмнэ холбууларын бөбөр-гө:

— тэриһтэлэр салайааччыларга сэттиһи мй иһинтэн квартинай котельнайдарга авариянай дизел-лэри туруоран үлэвэ бэлэтинил-лэригэр.

— дьаһал туолуутун контуруу-лааһыны энергонадзор (Стенанов О. Г.), сетевой участка началь-нига Кардашевская Г. П., сүтэ-рэгэр.

— тэриһтэлэр, совхозтар, гражд-парга.

данный электрической уотунан сы-лар прибордарын ити ыһыллы-быт кэмнэ холбууларын бөбөр-гө: — тэриһтэлэр салайааччыларга сэттиһи мй иһинтэн квартинай котельнайдарга авариянай дизел-лэри туруоран үлэвэ бэлэтинил-лэригэр.

— дьаһал туолуутун контуруу-лааһыны энергонадзор (Стенанов О. Г.), сетевой участка началь-нига Кардашевская Г. П., сүтэ-рэгэр.

— тэриһтэлэр, совхозтар, гражд-парга.

Народнай депутаттар оройуоннаабы Советтарын ахсы сессията

ТАБ. М. Н. СИБИРЯКОВ ДАКЫЛААТЫН БҮТҮҮТЭ

(Итиннэ 2-с стр. көр.)
 на тийдэ, бу ааспыт бырийыа, ньнан урдук. Сыл садалаахыттан 830 ынах сүөһү, 153 сылгы көнүбүөн өлдө. Көрдөрүү үксэ тагнар тусто.
 Улэһит тийбэт, Дьон улэһин бидарбат, Того? Былааннар экономика эстибит камгар тыа хаһайыстыбатыгар государственнай бас билэн көдүүһө суох буолла. Совхозтар динир кризиска киирдилэр. Онуоха эһин директордар өртүлэрттэн ирдэбэл аччаата. Ити хаалыы биир быричинэтиээн буолбутун биллиэххэ наада. Ирдэбин күүстөөдө буоллар, тагнар түбүү итинник буолуо суоҕа ээ.
 Быйыл сайын оройуон совхозтара барыта 22291 тонна оту оттоон былааннарын 67,3 бырийыан толордулар. Ол иһин «Чурапчы» совхоз 53,7, «Мугудай» 62,8, Эрилик Эристин аатынан совхоз 64,8 ара бырийыан толортоотулар. Оройуон совхозтара барыта 7242 тонна силэһин, 66 тонна турпенсы бэлэмизтилэр. Ордук аһыах сыйлаһы «Мугудай», Эрилик Эристин аатынан совхозтар бэлэмизтилэр.
 Уу суодунан оройуон совхозтарыгар барыта 8631 тонна концентрированной аһылык кэлэ. Маны таһынан сүөһү аһылыгар быйылгы үүнүүттөн 478 тонна туорах бурдук бэристинэ. Онон оройуон совхозтара об-

щественнай сүөһү кыстыгар сүөһү, борооску хотонноро холбоһуотунан төбөдө 9,9 центнер кориссой единица аһылыктаах (ааспыт сылтан 1,5 центнер кориссой единицаан кыра) киирдилэр. Министерствода отчуоттаахыт ити балансада министерство бирикээһин бэрлэниэхтээх 2000 тонна от, 500 тонна соломо эмиз киллэрилинэ. Ол эрэри бу аһылыгы толору ылабыт дьин эрэ үүстүк буолуо.
 Быйылгы кыстыкка, министрда баар от тийэтин киллэрбэһэ туран, барыта 11200 тонна аһылык (ол иһигэр 7200 тонна от уонна соломо, 4000 тонна концентрированной аһылык) тиэллэрэ былаанналар. Онон тийбэр-таһар үлэ эмиз олус албах буолла. Оромүөнүүр-техническай предриятие автопарната оройуон совхозтарыгар барыта 2900 тонна көрүнэ оту тийбэрэ былааннаа. Оройуон ити тийбэр-таһар үлэһин сүрүнүүргэ тыа хаһайыстыбатын управлениетын начальнига Яковлев С. И. салайааччылаах 4 кийиттэн састааптаах комиссия төрүһүнэ.
 119 хотонго барыта 16282 ынах сүөһү (ити быйыл тохсунуу 1 күнүгэр баар сүөһү ахсааныттан 1219-нан аһыах), 11477 сылгы (68-нан аһыах) кыстатыллыа. Быйыл чаһынай сүөһүнү эбон сүөһү уопсай ахсаанын аччаттыа суохтаахпыт. Хотоннор олус мөлтөхтүк өрөйүөннэнилэр. Кыстыкка субан

кыстыгар сүөһү, борооску хотонноро холбоһуотунан төбөдө 9,9 центнер кориссой единица аһылыктаах (ааспыт сылтан 1,5 центнер кориссой единицаан кыра) киирдилэр. Министерствода отчуоттаахыт ити балансада министерство бирикээһин бэрлэниэхтээх 2000 тонна от, 500 тонна соломо эмиз киллэрилинэ. Ол эрэри бу аһылыгы толору ылабыт дьин эрэ үүстүк буолуо.
 Быйылгы кыстыкка, министрда баар от тийэтин киллэрбэһэ туран, барыта 11200 тонна аһылык (ол иһигэр 7200 тонна от уонна соломо, 4000 тонна концентрированной аһылык) тиэллэрэ былаанналар. Онон тийбэр-таһар үлэ эмиз олус албах буолла. Оромүөнүүр-техническай предриятие автопарната оройуон совхозтарыгар барыта 2900 тонна көрүнэ оту тийбэрэ былааннаа. Оройуон ити тийбэр-таһар үлэһин сүрүнүүргэ тыа хаһайыстыбатын управлениетын начальнига Яковлев С. И. салайааччылаах 4 кийиттэн састааптаах комиссия төрүһүнэ.
 119 хотонго барыта 16282 ынах сүөһү (ити быйыл тохсунуу 1 күнүгэр баар сүөһү ахсааныттан 1219-нан аһыах), 11477 сылгы (68-нан аһыах) кыстатыллыа. Быйыл чаһынай сүөһүнү эбон сүөһү уопсай ахсаанын аччаттыа суохтаахпыт. Хотоннор олус мөлтөхтүк өрөйүөннэнилэр. Кыстыкка субан

Тыа хаһайыстыбатын управлениетын салайааччылары, совхозтар директордара манньк боллуруостары быһарыахтаахтар:
 1. Аһыллы нэмчитинэ, оту аһара ситини таһарбат дьаһаллары олохтуохха. Онуоха хас күн, нэдиэлэ аайы контуруод баар буолуохтаах.
 2. Кыра аһылыкка турар сүөһү төһөмүт усулуобуйатын тэрийэххэ, хотоннору кичиһин сымбахха. Сельсоветтар председателлэрэ манна субуотунуу тархыан кемелөһүөхтээхтэр.
 3. Оту ыраах сиртэн таһыны садалыахха. Саас кыһартыа суоҕа, Оройуон кичиһинэ тэрийдэлэр (оромүөнүүр-техническай предриятие «Агротнаб», суолу тутар хозрасчетнай участка) Чурапчы саллаһытыгар чогуу аһадыага элбэх күүстэрэ барыа дьин эрдэттэн сэрэтэбин. Ону учуоттаан үлэниэххэ.
 4. Сүөһү үлэтигэр дьону таһары—бу барыбыт, ол иһин сельсоветтар эмиз кыһалыбыт. Итин умуһуохха. Сүөһү үлэһиттэрин олоһор усулуобуйаларын көрүөххэ. Совхозтар директордара, специалистара хантан ара калар көмөдө эрэ киллэрэ алдыа буолуо. Бөйөлөрү мүөстөрүгөр-ымахтарыгар суоттаннахтарына саганар.
 Маны тэҥэ мал сүөһүгүн кыстыгыт бийиги, райсовет депутаттара, умнуо суохтаахпыт. Көдөх сүөһү олохтут төрдө буоларын чуолкайдик өйдүөх-

тээхтүт. Бу үлэ сир уонна хаһымаал саа көнүлүнээн, дьон балаһа Оройуон, Ити сабадалаһылыына 10 тыһ тонна көрүнэ оту үлэһиттэригэр Оройуон үрдүнэн 4 тыһ, көрүнэ хаһайыстыба сүөһүлээх. Вирдидилэр ортохтон 2,5 тонна оттоһомут буолуохтары сеп. Итинэ эбон төлөбүрү, совхозтар аһылыгы отторун эбон кэбинит. Онон кийилэр толору сыл таһар оттоохтор дьон сабадалымын, Сыл садаланылыгыгар 9573 ынах сүөһүлээх этилэр Быйыл итиннэ, үр элбэх сүөһүнү иллиттэрэ чуолкай. Очотугар ара оройуон сүөһүгүн уопсай ахсаана аччаабат ымахтаах. Совхозтар директордара, сельсоветтар председателлэрэ мал сүөһүгүн кыстыгар улахан бөлүөмтөнү үүрүөх тустаахтар.
 Бу ырахан кыстыгы бары түмсүүлээх, райсовет дьаһаллары өйдүүр уонна толорор, олоһунан салайтарар ара буолла. Ити улахан сүгүгэ суох туоруохтук, Оттон атарах-сатарах, тус-тусту сыйдыар, үлэһит буоллаһытына мөлтүөхтүт. Итин бисетик өйдөөт. Төрөөбүт түөлбөбит, Чурапчы оройуона бу уустук нэми улахан оросуота, оустарытыа суох туоруурун туһугар нүүстээх үлэҕэ ыгырабын. Кылаабына, түмсүү, биир санаалаһыты наада. Бийигини быйылгы кыстыкка үгүс мөһөллөр күүттэлэрин эрдээхтик туоруохха.

ДАКЫЛААТЫ ДЬҮҮЛЛЭНИИ

Сессияга райсовет председателэ М. Н. Сибиряков дакылаатын дьүүллэһинэ 7 күнү тийэ эттэ.

«Мындааһы» совхоз профсоюзун председателэ С. Е. Попов Россия түтүдүгэ суох профсоюзтарын совета «Рынок сбыта» олоһоттар — рынчый үлэ төлөбүрүн» дьин ыгырытынан тыа хаһайыстыбатын үлэһиттэрин профсоюзун райкомун республика уонна оройуон салаалтарагыгар туруорсууларыт өйүүөххэ дьитэ.

—Кыстык туһунан боллуруоһу хотунан дьүүллэһэ олоһобут,— дьин эһити садалааҕа депутат, Хатылы сельскэй Советын председателэ А. Х. Павлов. —Субуруускай ааты дьин совхозка сүөһү көнүбүөн өлүүтү, үтү ымаан тагнар түһүүтэ тохтоһобот. Гаража алтынны бүтүүтэ эрэ киирдэбит. Отунан хаачылыы быһарылаа илик. Нэһилэһинэ сүөһүлэһин боллуруоһа таарыллыбат дараһы. Балаһыанна итинник ыраахан урдук эһи совхоз директорун үлэһиттэ ууратар туһунан боллуруоһаарыт сыйдылар-соһул-соһулдьыт объекттарыгар арга ыларт сельсовет иһин бэлэмнэр суох эмиз Николай атыр-дьыттан уларытыа таһаар да, миң санаабыр түбү сыйратан тагнар түбүк бурдук хамсаһын буолла. Тотуа турута онну мөлтөх. Кыстык боллуруоһун быһарыты төрдө-төбөтө структурдаһыттар. Уларытыа буолуохтааһын дьонго үчүгүйдик өйдөтүүххэ наада. Иһи барыта тэҥ буолуохтаах дьин, олу тэҥин сатаатыбыт. Итинтэн уоох да үчүгэй тахса суоҕа. Баай дьон үөскүүрттэн куттаныылаахха. Наймаһымыт үлэһиттэр баар буолуохтаахтар. Миң урукуттэн эбон — бийиги системабытыгар миң күһабанык үлэһиттэр, ол элбэх харчыны илар дьин. Совхозтары

аһыахха, чаһынай бас билэтин киллэрэххэ. Коллективнай бас билэн дьин —бу быстах көнүгэ дьүнү күбүдүүү. Совхозтары ыһай нэһилэһиттиһээ бары саамай сеп. Карл Маркс аатынан совхоз баһынай хаһайыстыбалар ассоциацияларыт тарһарга туруруота өлөһүөхтээх. Биир нэһилэһкэ 3—4 баһынай хаһайыстыбаны үөскөтүөххэ, хаһайыны булуулаха. Оччоҕо сайдым оҕула уурулдуу, кыстык да боллуруоһа быһарылаһыа.— дьитэ депутат, Кытаанах сельскэй Советын председателэ И. П. Пономарев.

Ааспыт сыллааһы даһнайынан, оройуонга 2802 иһин тэһнар органиарынан ыарыда, ити иһиттэн 187 иһин балаһабаҕа сытан эмтөннө. Ити барыта калтарбыт өбөлөртөн 203-төрө ардана ыарыах буолдулар. Төрүүр дьахталлар 11 бырийыаннара ырааханньа өбөлөртөн. Депутат, оройуоннааһы иһин балаһа кылаабынай врачан солбуһааччы Г. И. Алексеев ити барыта—олорор, үлэһит дьэлэр, оскуолалар тыһымыларыттан, дьитэ. «Манньк сымнаралар райсовет дьиттигэр элбэхэ эһиллэһилэр. Кыстыкка бэлэмизингэ төрүтэ садалааччыларыттан эрдэбил туруоруллубат буолла. Бэлэмизини, дьинтэр, балаһан ыһыгар эрэ садаланар. Кичи балаһабаҕа эмиз балаһан иһин 10 күнүттэн эрэ ылдыбыһыт, Саас ыам, бэс ылдырыттан садалыах баар. Билэтин аһи котельнядары уунан хаачылыы ыраата», — дьитэ салгы араттар, Григорий Николаевич калар сылтан социкультыт объекттарын Советтарга бэрдэххэ оһуолалар, балаһаһалар үлэлэрэ, тохтуур кутталлаһа дьин дьиксиһэрин биллэрди.

—Дакылааты аһымаһым, бу ырахан кыстыгы хайдах тыһан эһити туоруур суоллар ыйылыбатылар. Максим Николаевич оройуон хаһыаты көнүгө субан элбэхтэ бээрэр. Ол үчүгэй. Ол эрэри райсовет председателни быһыктыһан быһааччы дьаһара уолдыа. Билиһин «Якуткоммуэнерг» учаастагар быһааччы кемелөһүөххэ наада. Техниката, воэручинта булан бэрэххэ, Эһилли оромүөнү билиһиттэн садалыахха. Быстахтын ылаахха, котельнай хаһайыстыбада инвентаризацията ытылаахха, иһитэр светемаларын холботоһоһун хайдах быһарылаһаһаары билиһиттэн үөрэтэххэ. Коммунальнай хаһайыстыба үлэте эдьэс мөлтөх бааныык сүгүн үлэһэбэт, прачечнай туһунан ээ да барылаһыбат. Түөрт сыллааһыта автостанция төриллибит. Кэһилэхтээх, сайдыахтаах ээ. Ол эрэ туолбата. Автоустар сыйдыбаттар, нэһилэһинэ тийбэр-таһар өгөһү онорор техникка суох.

Коммунальнай оһопон туһанар учууталлар лесопунтан оттун мастарын баара-суоҕа 48 бырийыанын ылдылар. Мантан хаалбыт нэмгэ ити ордуһун ылаахтара дуо? Саарбах—билиһи лесопунта «тиһе аһынар» мас суох. Кыстыкка бэлэмизини саамай эһиллэһтээх көһнөр салайааччылар уопускаба бараллар. Сельсовет председателни солбуһааччы Миһкин ити көһгэ иһки үлэни толоро сыйдыбыта. Ол түмүгэр кыстык турута өссө ыарыһар куттала үөскөтэ,— иһин эһити депутат, Чурапчы орто оһуолатын директора В. М. Неустроев оһордо.
 Райсовет председателни бас-таһы солбуһааччы Т. В. Ноев

кыстыкка бэлэмизингэ салайааччылар эһиттиһтэрэ лаһа мөлтөбүүтүн эһи билиһэтэ тыа хаһайыстыба бэлэмизини үлэтин быраһан, райсовет председателни урунку солбуһааччы Г. И. Адамов көнүлэһинини, «Якуткоммуэнерг» учаастаһын садалтата уопускаба баран хаалдыта. Үлэһин иһиһ-төһи билбэт эбэтэр үлэһиттэр улахан баҕата суох салайааччыга толору эһиттиһини сүктэрэр билиһи нэһи мөлтөһөбөт, Тимофей Васильевич иһиһин хаачылылыны турунтаах онорор туһугар манньк дьаһаллары олохтуурта эттэ. Бастаһытыһан, учаастаһи «Якуткоммуэнерг» холбоһуотан арарыаһа. Очотугар эрэ иһиһи бийэтин-бийэте көрүрү ымахтаныаҕа. Билиһин харчыны бэл 100 солк. иһини туттар ымаҕа суох, барыта Якутскайынан эргийэр. Иһиллиһин оройуон дизельнэй электростанциятын уматыһынан хаачылылыны быһарыахха. Ленаһы туоруур кабель тогу аһарар кыаҕа кыра буолан, электростанциянан хаачылылыны улаһанын ыраата. Онон көһгэ 5 участан 9 часка дьини электростанцияны хаачылаһан бээрэ киллэрлинэ. Ити көһгэ тардылык, саахаланымы суох буоларына наадыһар ДЭС үлэһиттээх. Оттон ол үлэһиттэн тутулуктаах. Эһиһ ити совхозтар бөйөлөрө станциялаах буолуулары, оройуонга туста нефтөбаза тариллэрин эрэйэр. Усуһунан, Аһлара Бастээхтээһи автоһаһыстыба дьон эмиз сүгүн-сарын үлэһэбэт буолулар. Онон таас чоһ таһылаһыта уустугуруон сеп. Иһиннөхө Харбалаһы кытта дуоһабар оһостуу наада. Сыһа көһүл барыта, хаачыһнар тариллалары бюджеттан үбүлэһин аччаһына, онтон да аһы

кыһаһа саһаһы толкуйдуу, үлэһин үөрөнөргэ күһэйэр.

Депутат, Чурапчыгаҕы дьини театр режиссера Н. М. Заболоцкий иһиһи эрэ кыһи ыһах-эбарыах хартыһыһын өйүүлаһа көһсөтө.

—Дьон олоһор бастаһы кварталала балаһан иһини 27 күнүгэр дьини оттуллубатаҕа. Иһиттэн салгыы аһи эр дьон бары саалана баран хаалдытара. Ити көһгэ дьитэ дьини сымтар ыарыахтар, эһиллэһкэ кыра оһолор ылаһыһылары элбэһитэ. Олохтоохтор түмсөн боллуруоһу быһаартараары Адамов Г. И. ыгарыһыһыт да, туһа таһыбаһаҕа. Оһотун бу дьыһалаҕа эрдэ ылаһыһытара, оромүөнү ыһтарбытара буоллар манньк балаһыанна үөһкүө суох этэ. Билиһин бастаһы кварталга 11 көһгар өһүгэр 2-эрэ көһгар баар. Олохтоохтор отто сыйдыллар. Мунгур уһугар тийэһи оһолор да, үлэһит да дьитэ суох хаалар кутталыт үөһсөтэ. Элбэх өбөлөһ, ыарыһах дьонноох ылдылары миң дьыһаах ылаһаһи? Оройуон манньк ырааһи балаһыаннаһа киирбитигэр эһити сүгүөхтээх райсовет председателни солбуһааччы Адамов бөрт эһиттиһи аһын үлэһэ көһтө. Маны миң күөтү дьини саныһыһын. Соторутаарыта дьини бэл райсовет председателни дуоһунаһыгар үлэһиттэр бийэтин баһатын биллэрэ сыйдыбыт иһиһи тобо бара оһуота? Билиһи миң эһити сүгэр —саһа үлэһин көһбит Гуллев дьун. Сарыһаһе дуу?

Сессия, боллуруоһу дьүүллэһин баран, манньк быһаарыһы ыһыһа.

1. Райсовет председателэ М. Н. Сибиряков оһорбут дакылаатыгар туруоруллубут соруктары септөөһүннэ аһарта.

2. Государство бас билиһиттэн таһаарыһаһа уонна приһаһа (Бүтүүтүн 4-с стр. көр).

